

**Новият Закон за икономическите и финансови отношения с дружествата,
регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим, свързаните с тях
лица и техните действителни собственици**

адв. Вяра Иванова, Асоцииран адвокат

В края на 2013 година бе приет Закона за икономическите и финансови отношения с дружествата, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим, свързаните с тях лица и техните действителни собственици (наричан по-долу за краткост „Закона“), по-известен в публичното пространство като Закона за офшорките. Законът бе обнародван в брой 1/03.01.2014 г. на Държавен вестник и влезе в сила на 01 Януари 2014 год.

Целта на новоприетия Закон е недопускане дружества, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим, свързаните с тях лица и техните действителни собственици, да усвояват публични средства и до управление на финансов ресурс в противоречие с обществения интерес, както и предотвратяване отклонението от данъчно облагане.

Дефиниции относно “дружество, регистрирано в юрисдикции с преференциален данъчен режим“ и свързаните с него лица са изрично посочени в Допълнителните разпоредби на закона. Защитата срещу употребата на дружества, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим се допълва от правилото, постановяващо, че за лице от юрисдикция с преференциален данъчен режим се смята и всяко юридическо лице, без значение местно или чуждестранно, което е контролирано от дружество, регистрирано в юрисдикция с преференциален данъчен режим. На практика това ще разпростре защитните клаузи за наличие на сделка между свързани лица върху сделки вътре в страната, както и сделки с лица от страни, включително в ЕС, прилагачи на практика преференциални данъчни режими (изключване от облагане на доходи с източник в чужбина), но поради задълженията за обмен на информация относно собствеността – регистрирани със собственици компании от същински юрисдикции с преференциален данъчен режим. В този смисъл това би могло да доведе до изключване от пазара на подобни компании, тъй-като всяко трето лице, търгуващо с тях би се оказало под риск от данъчна регулация поради сделка със свързано лице.

Съгласно закона на дружества, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим и свързаните с тях лица се забранява пряко или косвено да участват в процедури за получаване на лицензии за кредитна институция, застрахователна дейност, пенсионен или здравноосигурителен фонд, да извършват услуга или дейност по Закона за пазарите на финансовите инструменти (инвестиционен посредник), платежна институция, да участват в конкурси за получаване на концесии, в търгове за обществени поръчки не могат да се състезават консорциуми, в които участват офшорни компании, придобиване на държавно или общинско имущество, хазартна дейност, мобилен оператор, радио- и телевизионен оператор и други. Забранява се на дружество, регистрирано в офшорна зона да учредява или да участва в лице, издател на периодични печатни произведения, в публично – частно партньорство, социологическа агенция, одитори и независими оценители, както и във ВЕИ проекти.

Законовите ограничения не се прилагат когато дружество, в което пряко или косвено участва дружество, регистрирано в юрисдикция с преференциален данъчен режим, е издател на периодични печатни произведения и е представило информация за действителните собственици – физически лица са известни.

Забраната не се прилага и за офшорки, които са част от икономическа група с майка или дъщерно дружество българска фирма, чиито собственици физически лица са известни или се търгува на регулиран пазар в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

Ограниченията за офшорна собственост няма да се прилагат и когато акциите на дружеството, в което пряко или косвено участва дружество, регистрирано в юрисдикция с преференциален данъчен режим, се търгуват на регулиран пазар в държава от ЕС или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на пазар, включен в списъка по Кодекса на социалното осигуряване и няколко други закона, и действителните собственици - физически лица, са известни;

Ограниченията за офшорна собственост няма да се прилагат и за дружество, регистрирано в юрисдикция с преференциален данъчен режим, което е част от икономическа група, чието дружество майка е местно лице за данъчни цели на държава, с която Република България има влязла в сила спогодба за избягване на двойното данъчно облагане или влязло в сила споразумение за обмен на информация;

С новоприетия Закон се въведоха санкции, в случай, че изброените в параграф II на настоящото изложение изключения, се приложат въз основа на неверни данни като напр.:

В случай, че офшорна компания или свързаните с нея лица, е получило лиценз и/или разрешително за дейност, посочена в чл. 3 на Закона и се установи, че е предоставило неверни документи/информация, то съответно лицензиите и/или разрешителните се отнемат.

Ако се установи, че даден кандидат за участие в концесия е представил неверни документи и се констатира, че фирмата е регистрирана в офшорна зона, кандидатът се отстранява от процедурата за участие в концесия или от получаване на разрешение за търсене и проучване на полезни изкопаеми. Също така се прекратява договорът за концесия или се отнема разрешението, когато е издадено такова и се окаже, че спечелилият кандидат е офшорка.

Същото се отнася и за участие в процедурата по обществена поръчка. В този случай договорът за обществена поръчка се прекратява без предизвестие, като не се дължи нито връщане на депозита, нито заплащане на извършените работи, а получените плащания подлежат на незабавно възстановяване ведно със законната лихва.

Обстоятелствата, които освобождават дружествата от ограниченията подлежат на вписване в Търговския регистър.

Дружества, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим често се използват в схеми за отклонение от данъчно облагане. Отклонението от данъчно облагане е възможно и чрез сделки с местни лица, както физически, така и юридически

и чрез сделки с лица, които не са установени в юрисдикции с преференциален данъчен режим.

Противодействието на отклонението от данъчно облагане следва да обхваща всички сделки, както привидните сделки, когато зад тях стоят други прикрити сделки, така и напълно действителните сделки, като отклонението се осъществява чрез цените по сделките, а не чрез реалното или нереалното им извършване.

Дружествата, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим се използват за насочване на дохода чрез привидни сделки или сделки с цени отклоняващи се от пазарните, към тези юрисдикции в които не се дължи или се дължи много нисък данък.

С въведените в преходните и заключителни разпоредби на Закона промени в ДОПК се цели усъвършенстване на действащите разпоредби в данъчното законодателство за по - ефективно противодействие на агресивното международно данъчно планиране и отклонението от данъчно облагане. С въведените промени се създава възможност съществуващият към момента механизъм за скрито разпределение на печалби и свързаните с него санкции да намери приложение и по отношение на сделките с дружества, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим.

Въпросът всъщност се състои в това, че в общия случай юрисдикциите с преференциален данъчен режим (офшорните зони) пречат особено силно възможността за установяване на свързаността между лицата, собственици на капитала на местните лица и самите компании в тези юрисдикции. В общия случай противодействието на отклонението от данъчно облагане, съчетано със скрито разпределение на печалбата, се изразява в отказ на намаляването на данъчната основа на местното юридическо лице и облагане с данък върху дивидента на дохода на другия участник в отклонението, в случая дружество, регистрирано в юрисдикция с преференциален данъчен режим.

Доколкото по отношение на облагането на местното юридическо лице действа защитата на чл. 116 от ДОПК, въвеждаща презумпция, че местното лице и дружеството от юрисдикция с преференциален данъчен режим са свързани лица, за да бъде завършен защитния механизъм по всеобхватен и неутрален за данъчното облагане начин е необходимо да бъде въведена презумпция за свързаност между собствениците на капитала на местното лице и дружеството от юрисдикцията с преференциален данъчен режим. Това ще позволи безпрепятственото прилагане на механизма на облагане на скритото разпределение на печалбата спрямо другата страна в правоотношението, водещо до отклонение, като същевременно ще обхване всички случаи на отклонение и ще запази и поддържа неутралността на данъчното облагане.

Лицата, за които се прилагат забраните, посочени в чл. 3 на Закона следва да приведат дейността си в съответствие с изискванията на закона в 6-месечен срок от влизането му в сила, т.е в срок до 31.06.2014 г.